

Wstęp

Podziękowania

List od książki do studentów

Część 1. Wprowadzenie do badań

ROZDZIAŁ 1.

Działalność badawcza człowieka a nauka

Wprowadzenie

Zastanów się

W poszukiwaniu rzeczywistości

Wiedza dzięki rzeczywistości umownej

Zwykła działalność badawcza człowieka

Problemy i spostrzeżenia

Tradycja

Autorytet

Błędy w badaniach oraz jak ich uniknąć

Podstawy nauk społecznych

Teoria zamiast filozofii lub wiary

Prawidłowości społeczne

Zbiorowości, nie jednostki

Pojęcia i zmienne

Zastosowanie pojęć w życiu codziennym

Zastosowanie pojęć w życiu codziennym

Cele badań społecznych

Etyka działalności badawczej człowieka

Nieco dialektyki w badaniach społecznych

Wyjaśnianie idiograficzne i nomotetyczne

Jak to zrobić

Kobiety w badaniach społecznych

Teoria indukcyjna i dedukcyjna

Determinizm a sprawczość

Dane jakościowe i ilościowe

Projekt badawczy

Zastanów się... raz jeszcze

ROZDZIAŁ 2.

Paradygmaty, teoria i badania społeczne

Wprowadzenie

Zastanów się

Kilka paradygmatów nauk społecznych

Makroteoria i mikroteoria

Początki pozytywizmu

Paradygmat konfliktu

Interakcjonizm symboliczny

Etnometodologia

Funkcjonalizm strukturalny

Paradygmaty feministyczne

Krytyczna teoria rasy

Powrót do racjonalnej obiektywności

Elementy teorii społecznej

Powrót do dwóch systemów logicznych

Tradycyjny model nauki

Jak to zrobić

Rozumowanie dedukcyjne a indukcyjne

Zastosowanie pojęć w życiu codziennym

Budowa teorii dedukcyjnej

Zaczynamy

Tworzenie własnej teorii

Przykład teorii dedukcyjnej: sprawiedliwość dystrybutywna

Budowa teorii indukcyjnej

Przykład teorii indukcyjnej: dlaczego ludzie palą marihuanę?
Związki między teorią a badaniami
Znaczenie teorii dla „realnego świata”
Zastanów się... raz jeszcze
Etyka badań i teorii

ROZDZIAŁ 3.

Etyka i polityka nauk społecznych

Wprowadzenie

Zagadnienia etyczne w badaniach społecznych

Dobrowolne uczestnictwo

Nie krzywdzić badanych

Anonimowość i poufność

Oszukiwanie badanych

Analiza i prezentacja wyników

Instytucjonalne organy kontrolne

Kodeksy etyki zawodowej

Dwie kontrowersje etyczne

Kłopoty w kafejce

Obserwacja posłuszeństwa

Polityczne aspekty badań społecznych

Obiektywność a ideologia

Polityka przez małe „p”

Polityka we właściwych proporcjach

Część 2. Struktura badań: ilościowych i jakościowych

ROZDZIAŁ 4.

Plan badań

Wprowadzenie

Zastanów się

Trzy cele badań

Eksploracja

Opis

- Wyjaśnienie
- Wyjaśnienie idiograficzne
- Logika wyjaśnienia nomotetycznego
 - Kryteria przyczynowości nomotetycznej
 - Analiza przyczynowości nomotetycznej i weryfikacja hipotez
 - Fałszywe kryteria przyczynowości nomotetycznej
- Przyczyny konieczne i wystarczające
- Jednostki analizy
 - Jednostki
 - Grupy
 - Organizacje
 - Interakcje społeczne
 - Artefakty społeczne
 - Przykładowe jednostki analizy
 - Błędne wnioskowanie o jednostkach analizy: błąd ekologiczny i redukcjonizm
- Wymiar czasowy
 - Badania przekrojowe
 - Badania dynamiczne
 - Badania zbliżone do dynamicznych
 - Przykłady strategii badawczych
- Tryby mieszane
- Jak zaplanować projekt badawczy
 - Zaczynamy
 - Konceptualizacja
 - Wybór metody badawczej
 - Operacjonalizacja
 - Populacja i dobór próby
 - Obserwacje
 - Przetwarzanie danych
 - Analiza

Zastosowanie	
Przegląd procesu planowania badań	
Oferta badawcza	
Elementy oferty badawczej	
Etyka procesu planowania badań	
ROZDZIAŁ 5.	
Konceptualizacja, operacjonalizacja i pomiar	
Wprowadzenie	
Mierzenie wszystkiego, co istnieje	
Koncepcje, pojęcia i rzeczywistość	
Pojęcia jako konstrukty	
Konceptualizacja	
Wskaźniki i wymiary	
Wymienialność wskaźników	
Definicje realne, nominalne i operacyjne	
Jak to zrobić	
Tworzenie ładu pojęciowego	
Przykład konceptualizacji: pojęcie anomii	
Definicje w badaniach opisowych i eksplanacyjnych	
Wybory dokonywane w procesie operacjonalizacji	
Zakres zmienności	
Zmienność między skrajnościami	
Uwaga na temat wymiarów	
Definiowanie zmiennych i wartości	
Poziomy pomiaru	
Wskaźniki proste i złożone	
Kilka przykładów możliwych wyborów w procesie operacjonalizacji	
Jak to zrobić	
Nieustanna operacjonalizacja	
Kryteria jakości pomiaru	

- Precyzja i poprawność
- Rzetelność
- Zastosowanie pojęć w życiu codziennym
 - Trafność
 - Kto decyduje, co jest trafne?
- Problemy i spostrzeżenia
 - Napięcie między rzetelnością a trafnością
 - Etyka pomiaru
- Zastanów się... raz jeszcze
- ROZDZIAŁ 6.
- Indeksy, skale i typologie
 - Wprowadzenie
 - Zastanów się
 - Indeksy a skale
 - Budowa indeksu
 - Dobór pytań
 - Badanie zależności empirycznych
 - Jak to zrobić
 - Punktacja indeksu
 - Braki danych
 - Problemy i spostrzeżenia
 - Problemy i spostrzeżenia
 - Walidacja indeksu
 - Status kobiet: przykład procesu tworzenia indeksu
 - Budowa skali
 - Problemy i spostrzeżenia
 - Zastosowanie pojęć w życiu codziennym
 - Skala dystansu społecznego Bogardusa
 - Skala Thurstone'a
 - Skala Likerta
 - Dyferencjał semantyczny

Skala Guttmana

Typologie

ROZDZIAŁ 7.

Logika doboru próby

Wprowadzenie

Krótką historią doboru próby

Prezydent Alf Landon

Prezydent Thomas E. Dewey

Dwa typy doboru próby

Nieprobabilistyczny dobór grupy

Dobór oparty na dostępności badanych

Dobór celowy lub arbitralny

Metoda kuli śnieżnej

Dobór kwotowy

Wybór informatorów

Logika i techniki doboru losowego

Świadome i nieświadome obciążenia próby

Zastosowanie pojęć w życiu codziennym

Reprezentatywność i prawdopodobieństwo wyboru grupy

Losowanie

Rachunek prawdopodobieństwa, rozkład z prób i szacowanie błędu z próby

Populacje i operaty losowania

Przegląd populacji i operatów losowania

Schematy losowania

Prosty dobór losowy

Jak to zrobić

Dobór systematyczny

Dobór warstwowy

Ukryty podział na warstwy w doborze systematycznym

Przykład: dobór próby spośród studentów uniwersytetu

- Modyfikacja próby
- Dobór wielostopniowy grupy kontrolnej
- Problemy i spostrzeżenia
 - Schematy doboru wielostopniowego i błąd z próby
 - Warstwowanie w wielostopniowej próbie grupowej
 - Metoda prawdopodobieństwa proporcjonalnego do rozmiaru (PPS)
 - Dobór nieproporcjonalny i ważenie
- Przegląd prób losowych
- Etyka doboru próby
- Zastanów się... raz jeszcze
- Część 3. Typy obserwacji
- ROZDZIAŁ 8.
- Eksperyment
 - Wprowadzenie
 - Wybór zagadnienia do eksperymentu
 - Zastanów się
 - Eksperyment klasyczny
 - Zmienne niezależne i zależne
 - Pretest i posttest
 - Grupy eksperymentalne i kontrolne
 - Eksperyment podwójnie ślepy
 - Dobór uczestników
 - Dobór losowy
 - Randomizacja
 - Dobór przez dopasowanie
 - Dobór przez dopasowanie czy randomizacja?
 - Rodzaje schematów eksperymentalnych
 - Preeksperymentalne schematy badawcze
 - Trafność w badaniach eksperymentalnych
 - Przykłady eksperymentów

Eksperymenty prowadzone w internecie
Eksperymenty „naturalne”
Mocne i słabe strony metody eksperymentalnej
Etyka i eksperymenty

ROZDZIAŁ 9.

Badania sondażowe

Wprowadzenie
Wybór zagadnień do badań sondażowych
Zastanów się
Wytyczne dotyczące zadawanych pytań
Wybierz właściwą formę pytania
Spraw, by pytania były jasne
Unikaj pytań podwójnych
Respondenci muszą być w stanie udzielić odpowiedzi
Respondenci muszą chcieć odpowiadać
Pytania powinny być adekwatne
Najlepsze są krótkie pytania
Unikaj form przeczących
Unikaj obciążonych pytań i pojęć

Budowa kwestionariusza

Ogólny format kwestionariusza
Formaty odpowiedzi
Pytania warunkowe
Pytania tabelaryczne
Kolejność pytań w kwestionariuszu
Instrukcje do kwestionariusza
Pilotaż kwestionariusza
Przykładowy kwestionariusz
Kwestionariusz do samodzielnego wypełnienia
Dystrybucja pocztowa i zwroty
Monitorowanie zwrotów

Listy przypominające	
Wystarczający poziom zwrotów	
Wynagrodzenie dla respondentów	
Opis przypadku	
Wywiad kwestionariuszowy	
Rola ankietera w wywiadzie	
Ogólne zasady prowadzenia wywiadu	
Koordynacja i kontrola	
Sondaż telefoniczny	
Zalety i wady	
Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI)	
Wskaźniki odpowiedzi w wywiadzie	
Sondaże online	
Narzędzia internetowe	
Projektowanie narzędzia pomiarowego	
Zwiększenie wskaźników odpowiedzi	
Badania mieszane	
Porównanie różnych metod badań sondażowych	
Mocne i słabe strony badań sondażowych	
Analiza wtórna	
Etyka i badania sondażowe	
Propozycja badania społecznego: sondaż	
ROZDZIAŁ 10.	
Jakościowe badania terenowe	
Wprowadzenie	
Zastanów się	
Tematy odpowiednie do badań terenowych	
Rzeczy, które należy brać pod uwagę w jakościowych badaniach terenowych	
Różne role obserwatora	
Stosunek do badanych	

Niektóre paradygmaty jakościowych badań terenowych

- Naturalizm
- Etnometodologia
- Teoria ugruntowana
- Studium przypadku i metoda rozszerzonych przypadków
- Etnografia instytucjonalna
- Badania partycypacyjne

Prowadzenie jakościowych badań terenowych

- Przygotowanie do pracy w terenie

Jak to zrobić

- Wywiad jakościowy
- Grupy fokusowe
- Rejestrowanie obserwacji

Problemy i spostrzeżenia

Mocne i słabe strony jakościowych badań terenowych

- Trafność
- Rzetelność

Etyka w jakościowych badaniach terenowych

Zastanów się... raz jeszcze

ROZDZIAŁ 11.

Badania niereaktywne

- Wprowadzenie
- Zastanów się
- Analiza treści
 - Tematy odpowiednie do analizy treści
 - Dobór próby w analizie treści
 - Kodowanie w analizie treści
 - Analiza danych jakościowych
 - Mocne i słabe strony analizy treści
- Analiza zastanych danych statystycznych
 - Badania nad samobójstwami Durkheima

- Konsekwencje globalizacji
- Jednostki analizy
- Problem trafności
- Problem rzetelności
- Źródła zastanych danych statystycznych
- Analiza historyczno-porównawcza
 - Przykłady analiz historyczno-porównawczych
 - Źródła danych historyczno-porównawczych
 - Techniki analityczne
- Badania niereaktywne online
- Zastanów się... raz jeszcze
- Etyka i badania niereaktywne
- Zadania i ćwiczenia
- ROZDZIAŁ 12.
- Badania ewaluacyjne
 - Wprowadzenie
 - Zastanów się
 - Wybór zagadnień do badań ewaluacyjnych
 - Rozwiązania bez problemów
 - Sformułowanie problemu: kwestia pomiaru
 - Określenie wyników
 - Mierzenie tła eksperymentu
 - Określenie interwencji
 - Jak to zrobić
 - Określenie populacji
 - Nowe mierniki a mierniki już istniejące
 - Operacjonalizacja sukcesu lub porażki
 - Typy schematów badań ewaluacyjnych
 - Schematy eksperymentalne
 - Schematy quasi-eksperymentalne
 - Ewaluacja jakościowa

- Problemy logistyczne
- Problemy i spostrzeżenia
 - Wykorzystanie wyników badań
- Badania wskaźników społecznych
 - Kara śmierci i odstraszanie
 - Symulacja komputerowa
- Etyka i badania ewaluacyjne
- Zastanów się... raz jeszcze

Część 4. Analiza danych: ilościowych i jakościowych

ROZDZIAŁ 13.

Analiza danych jakościowych

- Wprowadzenie
- Powiązanie teorii z analizą
- Zastanów się
 - Odkrywanie prawidłowości
 - Metodologia teorii ugruntowanej
 - Semiotyka
 - Analiza konwersacyjna
- Przetwarzanie danych jakościowych
 - Kodowanie
 - Zapisywanie notatek
 - Tworzenie mapy pojęciowej
- Programy komputerowe do badań jakościowych
 - Programy QDA
 - Księga Kapłańska według programu Qualrus
 - NVivo
- Analiza jakościowa danych ilościowych
- Określenie jakości badań jakościowych
- Etyka i analiza danych jakościowych
- Zastanów się... raz jeszcze

ROZDZIAŁ 14.

Analiza danych ilościowych

- Wprowadzenie

- Kwantyfikacja danych

- Zastanów się

 - Tworzenie kategorii kodowych

 - Opracowanie książki kodowej

 - Wprowadzanie danych

- Analiza jednozmiennowa

 - Rozkład wartości

 - Tendencja centralna

 - Rozproszenie

 - Zmienne ciągłe i dyskretne

 - Szczegółowość a czytelność

- Porównywanie podgrup

 - Łączenie kategorii odpowiedzi

 - Sposoby postępowania z kategorią „nie wiem”

 - Opisy liczbowe w badaniach jakościowych

- Analiza dwuzmiennowa

 - Procentowanie w tabeli

 - Tworzenie i odczytywanie tabel dwuzmiennowych (krzyżowych)

- Wprowadzenie do analizy wielozmiennowej

- Diagnozy społeczne

- Zastanów się... raz jeszcze

- Etyka i analiza danych ilościowych

- Pytania i ćwiczenia

ROZDZIAŁ 15.

Logika analizy rozbudowanej (wielozmiennowej)

- Wprowadzenie

- Początki modelu analizy rozbudowanej (wielozmiennowej)

- Paradygmat analizy rozbudowanej (wielozmiennowej)

- Replikacja
- Eksplanacja
- Interpretacja
- Specyfikacja
- Doskonalenie paradygmatu
- Analiza rozbudowana i hipotezy *post factum*

ROZDZIAŁ 16.

Statystyka w naukach społecznych

- Wprowadzenie
- Statystyka opisowa
 - Redukcja danych
- Zastanów się
 - Miary siły związku
 - Analiza regresji
- Wnioskowanie statystyczne
 - Wnioskowanie jednozmiennowe
 - Testy istotności statystycznej
 - Logika istotności statystycznej
 - Test chi-kwadrat
 - Test t
 - Mała przestroga
- Inne techniki wielozmiennowe
 - Analiza ścieżkowa
 - Analiza szeregów czasowych
 - Analiza czynnikowa
 - Analiza wariancji
 - Modele log-liniowe
 - Iloraz szans
 - Systemy Informacji Geograficznej
 - Analiza demograficzna
- Zastanów się... raz jeszcze

ROZDZIAŁ 17.

Odczytywanie i opisywanie badań społecznych

Wprowadzenie

Czytanie badań społecznych

Przygotowanie przeglądu literatury

Zastanów się

Czytać czasopisma czy książki?

Ewaluacja raportów z badań

Rozsądne korzystanie z internetu

Jak to zrobić

Opisywanie badań społecznych

Zastosowanie pojęć w życiu codziennym

Kilka podstawowych uwag

Przygotowanie raportu

Jak to zrobić

Zasady raportowania analiz

Publikacja

Etyka czytania i pisania badań społecznych

Załączniki

ZAŁĄCZNIK A. Jak korzystać z biblioteki

Załącznik B. Liczby losowe

Załącznik C. Rozkład chi-kwadrat

Załącznik D. Obszary pod rozkładem normalnym

Załącznik E. Szacunkowy błąd z próby

Słowniczek

Bibliografia

Przypisy